

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ՕՐԻՆԱԿԻՆ ԴԱՍԸ

(Դ. ԿՐԵԱԿ ԵՏՏ ԶՍԿԻ) (Ա. Պետ. Ծ. 1-14)

Որ եւ է անձի համար, որ իր տարիքին կամ աստիճանին կամ արժանիքին բերումով զլխաւոր է կարգուած առաւելապէս բարոյական սկզբունքներով առաջնորդուող Հասարակութեան մը կամ Հաստատութեան մը, չկայ իր ստորագրած անհրաժեշտութիւնները միայն ազդելու աւելի ուղիղ եւ զօրեղ միջոց, քան անձնական օրինակին հերքորութիւնը: — Որպէսզի սակայն, մարդ մը իր կեանքովն իսկ կարենայ այդքան շինիչ տպաւորութիւն մը ընել իր շուրջիներուն վրայ, պէտք է որ անոնք, այս վերջինները, զգան եւ համոզուած լինին թէ իր խառնալէն հարկադրած տառապանքներէն չվախցող եւ անոր վերջնական յաղթանակին վստահութեամբ լուսաւորուած հոգի մըն է որ կ'ապրի անոր մէջ. թէ իրենց նկատմամբ անոր վերաբերումը բոլորովին նոյն է, ինչ որ է բարի հովիւին՝ իր խնամքին յանձնուած հօտին նկատմամբ. միամիտ, անշահադէտ, ո՛չ թէ տիրակալելու փառասիրական իղձերէ՝ այլ ծառայութեան գործ մը կատարելու ազնիւ եւ ինքնակամ պարտաստակաւորութենէ շարժած, առ առաւելն հանդերձեալին մէջ յաւիտեանական վարձատրութեան մը սուրբ մտածութենէն այսինքն կրօնական համոզումներէ մղուած:

Երբ մեծը կամ պէտքը ա'յապիսի ոգւով միայն կը վարուի իրեն հետեւողներուն հետ, անայլալ բարութեան այն կանոնով որ ստույգ սիրոյ իմաստութիւնն է, այսինքն իջնելով խոնարհելով միշտ դէպի անոնց մէջն մի կարիքն ու վիշտը, ո՛չ միայն ասոր համար անոնց համարումին մէջ բան մը չի պակսի իր հրապուրէն եւ հմայքէն, այլ ընդհակառակն իր շրջանակը կը պայծառանայ տեսականով քրիստոնէական առաքինութեանց ազնուագոյնին, որ խոնար-

հուիւնն է՝ հեղութեան, համեստութեան եւ անարգանքի քաղցրութեան կենցաղի մը մէջ գործադրուած: Ու ա'յ ոչինչ կրնայ վերցնել ներդաշնակութիւնը՝ հասարակութեան եղբայրական կեանքին մէջ, վասնզի ամէնքն ալ, ազդուած վերին օրինակէ, կը հասկնան թէ ի՞նչ խեղճ ունայնամտութեան արդիւնք են անձնահաճ այն յաւակնորդութիւնները, որոնց զոհ կ'երթան յաճախ ամբողջ ժողովուրդի մը բարոյականն ու խաղաղութիւնը:

Ոչ միայն երիտասարդը ծերին, այլ ամէնքը իրարու հանդէպ, առանց հապակի եւ նոյն իսկ դասակի խտրութեան, կը լեցունին խոնարհութեան՝ իրեւ բոլոր քրիստոնեաներուն հասարակաց առաքինութեան մը նոյն զգացումովը: Աստուծոյ առջեւ հաւասարներ լինելու, ամէն ինչ որ բարի եւ արժէքաւոր է կեանքին մէջ՝ Աստուծոյ միայն պարտական լինելու, փրկութեան միակ հեղինակը՝ ճշմարիտ երջանկութեան միակ աղբիւրը զԱստուած միայն ընդունելու սկզբունքը, հպարտութեան աստուածը ոչ մէկ է մոլուիւն մ'ըլլալու տեսուելիւնը հաւատքի էական կէտեր եւ կեանքի հասարակաց կանոն կը դառնան ամէնուն համար. գիրինք իրենց երկնաւոր Զօրմէն բաժնող անշրպեալ այնքան մեծ է անոնց ըմբռնումով որ ունէ է տարբերութիւն որ կրնայ գոյութիւն ունենալ հասարակութեան անդամներուն միջեւ՝ անզգալի կը դառնայ ինքնին եւ կը ջնջուի հարկաւորապէս անոր առջեւ:

Այս համոզումը հետզհետէ ա'յնքան կը խորանայ կ'աճատանայ ամէնուն գիտակցութեան մէջ՝ իրեւ քրիստոնէական բարոյականի մարտկոցներն այսինքն, որ զայն խառնելու ընդթ ունենցող կամ կտրուած առթող որ եւ է ազդեցութեան դէմ միշտ արթուն լինելու փոյթը ամէն մէկը իրեն համար կը համարի աւագ պարտականութիւն: Զայն խափանելու, եղբայրական սիրոյ եւ խոնարհութեան այն կեանքը թուեալու որ եւ է փորձ անոնց կողմէ կը նկատուի զազանական արարք մը, որ խորամանկութեամբ եւ կատաղութեամբ կը ձգտի չար դիտողներու զոհ դարձնել ինչ որ բարի է եւ ազնիւ, կամ զիւսային մտայնութիւն՝ որ կատարական կը լրտեսէ հաւատքի մարդուն տկարութեան եւ քնէութեան

վայրկենաները, ամենէն չըստպատուած բռնակալները յարձակելու համար անոր վրայ:

Այդպիսի թշնամիի մը դէմ ինքզինքը կարենալ պատասխարելու համար, քրիստոնէան չունի ուրիշ միջոց բայց եթէ արթնուն լինել իր բարոյականին հանդէպ, ամուր՝ իր կրօնական համոզմունքներուն մէջ, և չմոռնալ թէ աշխարհի վրայ ամենուրեք բոլոր իր հաւատակիցներուն՝ հոգեկան տառապանքի նոյն բաժակն է որ կը մատուցուի շատ աներկիւթ աշխարհային թե՛ Քրիստոսի հետ չարչարակից եղողներուն անառիկ իրաւունքն է անոր հետ ի վերջոյ փառակցել լինելու երջանկութիւնը:

Ու այս ամէնը, Հատարակութեան մը կեանքին մէջ Հաւատքի, Յոյսի եւ Սիրոյ անոյշ եւ հզօր այս բարգաւաճանքը, թող զարմանալի չլինի ընտել, պտուղն է՝ բարի եւ ճշմարիտ հոգիւնի օրինակին ազդեցութեանը իր Հօտին վրայ:

Թ. Ե. Գ.

«ԱՍՏՈՒԱԾ ԼՈՅՍ Է»

(Ե. ԿԻՐՍԿԻ ՅԵՏ ԶԱՏԿԻ) (Ա. Յովի. Ա. 1-10)

Աւետարանին, և մասնաւորաբար Յովհաննէսեան աստուածաբանութեան մէջ, աւելի բարոյալիտական քան թէ զուտ իմացաբանական առումով է որ կը գործածուի նօմարսութիւն բառը. անիկա կը նշանակէ տարբեր բան մը քան ծանօթութեան կամ դատումին բացարձակ համաձայնութիւնը իրողութեանց իրականութեան հետ, ինչպէս սովոր ենք հասկնալ զայն ընդհանրապէս: Աստ՝ համար է որ այս հատուածին մէջ երբ «առնել» այսինքն գործադրել (pratiquer) բառը կը կիրաւորուի ճշմարտութեան մասին, ըսել կ'ուզուի «գործել համաձայն բարիքի յաւիտենական եւ բացարձակ օրէնքին»:

Ճշմարտութիւնը արդարեւ լոկ մտքի տեսութիւն մը կամ գաղափար մը չէ, այլ

աւելի՛ գոյացական բան մը՝ իրողութիւն մը, ոչ թէ սակայն մեր զգայարաններուն հնթարկուած իրողութիւնը, որ պատահական է յաճախ և խաբուսիկ, այլ իրողութիւն գինքն յինքնահոյ: Միտքին մէջ լինելէ առաջ՝ կեանքին մէջ, խօսքին մէջ լինելէ առաջ՝ իրին մէջ է ան, մենէ անկախաբար ունեցած կեանքի մը և իրականութեան մը մէջ: Բան մը ճշմարիտ է, երբ ոչ թէ է ինչ որ կը տեսնենք թէ է, այլ երբ է ինչ որ պարտի լինել: Խօսք մը ճշմարիտ է ոչ թէ երբ կը լսենք թէ կ'ըսէ ինչ որ կ'ըսէ, այլ երբ կ'ըսէ ինչ որ պարտի ըսել:

Երբ Աւետարանիչը կ'ըսէ Աստուած լոյս է», իր բնագիտական իմաստովը չէ անշուշտ որ կը գործածէ այդ վերջին բառը: «Լոյս» հոգ կը նշանակէ բացարձակ ճշմարտութիւն: Ի՞նչեղէք, Աստուած ո՛չ թէ լոյսն է կամ լոյս մը, այլ լոյս, այսինքն կատարեալ, անթերի և յաւիտենական ճշմարտութիւնը, բարիքի օրէնքն ու բացարձակ իրազգործումը: Աստուած լոյս է. ինքն իսկ բառ նախ զայդ իրեն համար. «Ես եմ լոյսն ճշմարիտ» ու ճշմարտութիւն: «Ես եմ . . . ճշմարտութիւն» իայց Աստուած լոյս է և ճշմարտութիւն, մեզի համար, ի սէր մարդուն. այսինքն որպէսզի տանի զմեզ լոյսին կամ ճշմարտութեան:

Ըսինք թէ բան մը ճշմարիտ է երբ է այն՝ ինչ որ պարտի ըլլալ. հարկ է աւելցընել. երբ մարդ չէ այն՝ ինչ որ պարտի ըլլալ, երբ չ'ընենք ինչ որ պարտի ընել՝ ի զուտ ճանչցած կ'ըլլայ ճշմարտութիւնը, քանի որ ինքը չէ ճշմարտութեան մէջ: Որպէսզի մարդ ճշմարտութեան մէջ լինի, պէտք է որ համաձայնութեան մէջ լինի ոչ այսինքն իր կոչումին եւ իր կեանքի նպատակին, այլ նաեւ մարդկային կեանքի նպատակին հետ:

Արդ, մարդկային կեանքին նպատակն է միութիւնը իրարու հետ և այդ կերպով նաեւ Աստուծոյ հետ. այդ նպատակին իրագործմանը մէջ է որ մարդ, իրեն ընկերակիւն և կրօնական էակ գերազանցապէս, կը գտնէ իր կատարելութիւնը, այսինքն իր լինելութեան պատճառին լրումը: Իսկ այդ միութիւնը կամ կատարելութիւնը սէրն է ինքնին, մաքուր, ամբիծ, հոգեւոր, սուրբ սէրը:

Ով որ չը սիրել, ով որ չ'ունի այդ բարձր ու գերազանց սէրն» կը ստէ իր կոչումին, այսինքն ճշմարտութեան մէջ չ'լինիր. մեր՝